

آزادی بیان

تهیه کننده :

فیصل کریمی،

استاد روزنامه نگاری دانشگاه کهکشان شرق

5 جوزای 1393

آزادی بیان، چشم انداز عمومی

آزادی ارزشی است که در سرشت انسان وجود دارد
و مبارزه با دست آوردن این حق همواره در
سرخط عملکرد های انسان قرار داشته است.

انسان فطرتاً می خواهد که آزاد باشد و هرکاری
که می خواهد انجام دهد.

آزادی بیان، چشم انداز عمومی

آزادی بیان که گرانبهاترین حقوق انسانی و سنگ محک تمامی آزادی ها شناخته شده و آن دسته از حقوق بشر است که جزء حقوق طبیعی انسان به شمار می رود.

در هر جامعه یی که آزادی بیان وجود نداشته باشد، دموکراسی هم معنی ندارد.

آزادی بیان، چشم انداز عمومی

آزادی بیان به معنی داشتن آزادی برای ابراز عقاید، دیدگاه ها و نظریات است.

این آزادی نمی تواند محدود شود، به استثنای مواردیکه امنیت جامعه، نظم عمومی، حریم خصوصی افراد و سایر موارد مشخص شده را قانون را نقض نماید.

تعریفی از آزادی بیان

«آزادی بیان حق طبیعی است که همه افراد آدمی به مقتضای انسان بودن خود، به طور یکسانی از آن برخوردار و به موجب آن در بیان اندیشه و فکر خود، تا جایی که موجب نقض حقوق دیگران و اصول ارزشی مورد احترام جامعه نشود، مجازند.»

بررسی آزادی بیان در متون حقوقی

به دلیل با اهمیت بودن آزادی بیان در گذشته و حال، در اغلب قوانین داخلی کشورها و قوانین منطقه‌ی و بین‌المللی آزادی بیان ذکر شده است.

مرور مختصر داریم به آن ماده‌های این قوانین که به آزادی بیان اختصاص یافته است:

اهمیت و ارزش آزادی فکر و بیان

مدافعان آزادی فکر و بیان بر اهمیت و ارزش این آزادی تأکید بیشتر می‌نمایند. به نظر آن‌ها انسان آزاد خلق شده و حق دارد تا آزادانه بیندیشد.

انسان محترم و مکرم خلق شده، آزادی حق وی و محترم است؛ بناءً آزادی بیان محترم است که حق انسان جامعه می‌باشد.

اهمیت و ارزش آزادی فکر و بیان

اولین وسیله‌یی که انسان می‌تواند اندیشه خود را به وسیله آن به دیگران منتقل سازد، گفتار است.

دومین وسیله‌یی که انسان می‌تواند افکار، نظریات و اندیشه‌های خود را بیان و به دیگران برساند، نوشتار است.

سومین وسیله در زمینه، تصویر، رمز و اشاره است.

دلایل عمده در رابطه به اهمیت و ارزش آزادی بیان

- (1) آزادی بیان اساس و پایه اصلی جستجو و دریافت حقیقت است که بشر در تکاپوی آن می‌باشد.
- (2) آزادی فکر و بیان بیان‌گر حرمت و کرامت شخصیت انسان و رعایت حقوق و آزادی‌های وی است.
- (3) آزادی فکر و بیان یکی از مؤلفه‌های دموکراسی یا حکومت مردم‌سالاری است.

دلایل عمده در رابطه به اهمیت و ارزش آزادی بیان

(4) آزادی فکر و بیان بهترین وسیله ایجاد تغییر و تحول مثبت در اجرا آ اداره های دولتی می باشد که دست اندرکاران مطبوعات با انتقادهای سالم و سازنده، مسئولان را متوجه اعمال شان گردانیده و در افشای ناملایمات، فساد و جلوگیری از آن نقش بارز را ایفا می نمایند.

(5) آزادی فکر و بیان بهترین وسیله تقابل و تضارب افکار و اندوخته های علمی بوده که به اثر ان اندیشه های علمی ترویج و توسعه می یابد.

آزادي بيان در قوانين ملی و بين المللی

اعلامیه حقوق بشر و شهروند فرانسه 1789

ماده 4:

آزادی عبارت است از توانایی انجام دادن هر کاری که به دیگران
زیان نرساند. بنا براین اجرای حقوق طبیعی هیچ یک از افراد
دارای حد و مرزی نیست مگر حدودی که استفاده از همان
حقوق را برای سایر اعضای جامعه تضمین کرده باشد. این حد
مرز را فقط قانون می تواند تضمین کند.

ادامه ...

ماده 11: آزادی آگاهی از افکار و عقاید از گرانیهاترین حقوق بشر است. بنابراین هر یک از افراد کشور می توانند هر چه می خواهند آزادانه بگویند، بنویسند، به چاپ برسانند، مگر در مواردی که قانون تعیین کرده باشد.

در آن صورت تجاوز آزادی مزبور مستلزم مسئولیت خواهد بود.

اعلامیه جهانی حقوق بشر/دسامبر 1948

ماده 19:

هر کس حق آزادی عقیده و بیان دارد و حق مزبور امل آن است که از داشتن عقاید خود بیم و اضطرابی نداشته باشد و در کسب اطلاعات و افکار و در اخذ و انتشار آن با تمام وسایل ممکن و بدون ملاحظات مرزی آزاد باشد.

میثاق بین المللی حقوق مدنی و سیاسی / 16 دسامبر 1966

ماده 19: هر کس حق آزادی بیان دارد. این حق شامل آزادی تفحص و تحصیل و اشاعه اطلاعات و افکار از هر قبیل بدون توجه به سرحدات خواه شفاهاً یا به صورت نوشته یا چاپ یا به صورت هنری یا به هر وسیله دیگر به انتخاب خود می باشد.

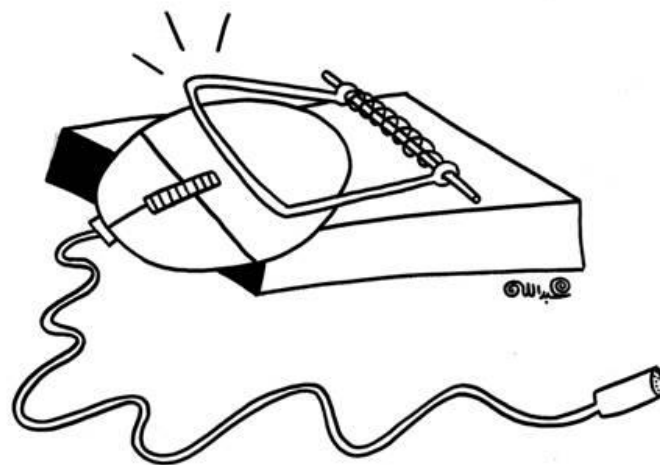

محدودیت های آزادی بیان در آینه تصویر

©2003 Mark Crummett

شما چه فکر می کنید؟

آزادی بیان در متون حقوقی افغانستان

قانون اساسی افغانستان

مادهء 24:

آزادی حق طبیعی انسان است. این حق جزء آزادی دیگران و مصالح عامه که توسط قانون تعیین می گردد، حدودی ندارد. آزادی و کرامت انسان از تعرض مصون است. دولت به احترام و حمایت آزادی و کرامت انسان مکلف می باشد.

آزادی بیان در قانون اساسی افغانستان

ماده 34: آزادی بیان از تعرض مصون است. هر افغان حق دارد فکر خود را به وسیلهء گفتار، نوشته، تصویر و یا وسایل دیگر با رعایت احکام مندرج این قانون اساسی اظهار نماید.

هر افغان حق دارد مطابق با احکام قانون به طبع و نشر مطالب بدون ارائه قبلی آن به مقامات دولتی پردازد.

آزادی بیان قانون رسانه های همه گانی افغانستان

ماده 1:

این قانون با در نظر داشت اصول و احکام دین مبین اسلام و به تاسی از حکم ماده 34 قانون اساسی و رعایت ماده 19 اعلامیه جهانی حقوق بشر، به منظور تامین حق آزادی فکر و بیان و تنظیم رسانه های همگانی در کشور وضع گردیده است.

اهداف قانون رسانه ها، عبارت اند از:

- 1- حمایت و تضمین حق آزادی فکر و بیان.
- 2- حمایت از حقوق ژورنالیستان و تامین شرایط فعالیت آزاد رسانه ها.
- 3- ترویج و انکشاف رسانه های همگانی آزاد، مستقل و کثرت گرا.

ادامه ...

4- فراهم نمودن زمینه مناسب برای اظهار فکر و احساس اتباع کشور توسط گفتار، نوشته، رسم، تصویر، ثبت روی نوار، تمثيل، حرکت و ساير پديده های علمی، ادبی، هنری، و طبع و نشر.

5- رعايت اصل آزادی بیان و رسانه های همگانی مسجل در اعلامیه جهانی حقوق بشر با در نظر داشت دین مقدس اسلام. (...))

6- کمک به منظور رشد سالم رسانه های همگانی

ماده 4 قانون رسانه ها

((هر شخص حق آزادی فکر و بیان را دارد. طلب، حصول و انتقال معلومات، اطلاعات و نظریات در حدود احکام قانون بدون مداخله و محدودیت از طرف مسؤولین دولتی، شامل این حق است. این حق در برگیرنده فعالیت آزاد وسایل پخش، توزیع و دریافت معلومات نیز میباشد. دولت آزادی رسانه های همگانی را حمایت، تقویه و تضمین می نماید.

هیچ شخص حقیقی یا حکمی بشمول دولت و ادارات دولتی نمی تواند فعالیت آزاد رسانه های خبری یا معلوماتی را منع، تحریم، سانسور یا محدود نموده و یا طور دیگر در امور نشرات رسانه های همگانی و معلوماتی مداخله نماید، مگر مطابق احکام این قانون.))

نتیجه گیری

در یک نتیجه گیری کلی از متون حقوقی ملی و بین المللی در مورد آزادی بیان، می توان بیان داشت که عناصر اساسی آزادی بیان، آزادی عقیده و آزادی اطلاعات است.

در آزادی اطلاعات هم سه عنصر مشترک به چشم می خورد که عبارت اند از:

آزادی جستجو، آزادی دریافت و آزادی انتشار است.

عناصر متشکله آزادی بیان

آزادی فکرواندیشه: هر کس حق ابراز آزادانهء فکر و اندیشه های خود را بدون ترس و بیم داشته باشد. این افکار و آزادی ها در عرصه های گونه گون می توانند ظهور کنند.

آزادی بیان بدون آزادی عقیده نمی تواند معنی داشته باشد.

ادامه ...

– آزادی اطلاعات: شامل پخش اطلاعات، آزادی دریافت اطلاعات و آزادی جستجوی اطلاعات می شود.
این آزادی شامل سه دسته می شود:

ادامه ...

1- آزادی نشر معلومات و فکر: که در آن انتشار آزادانه افکار، اندیشه های اجتماعی، فرهنگی، سیاسی، اقتصادی، و شماری دیگری از این دست مطرح می گردد.

آزادی پخش پیش شرط اساسی آزادی اطلاعات است.

آزادی دریافت

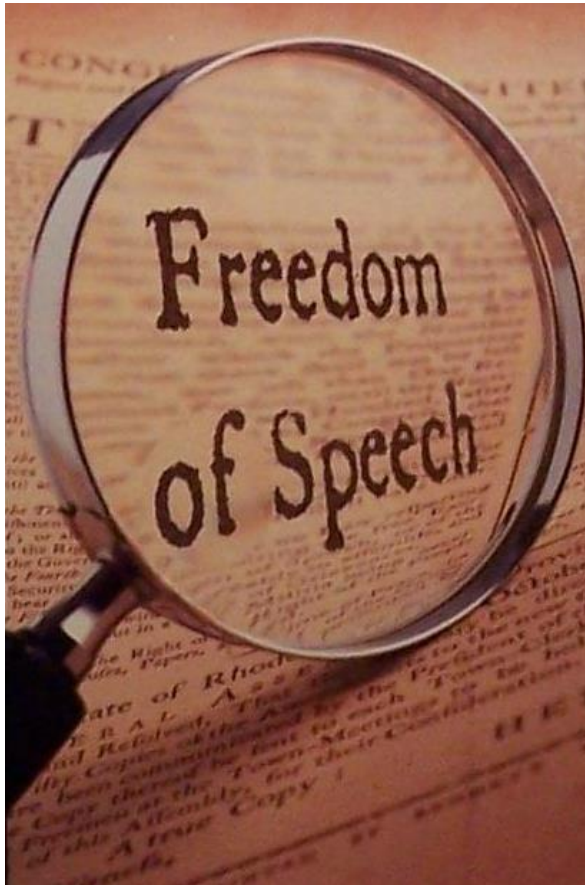
این آزادی وابستگی تناتنگی با آزادی پخش دارد و بدون آنهم معنا ندارد.

حقوقدانان معتقدند که حق آزادی دریافت اطلاعات هیچ وقت نباید مختل شود.

ولی این وجود برای دریافت اطلاعات، محدودیت هایی مرتبط با امنیت ملی، اسرار مهم نظامی، دخالت امور خصوصی افراد قضایای دادگاه ها و سایر موارد وجود دارد.

آزادی جستجو

انسان های قرن حاضر افراد جستجوگرند
و از نظر حقوقی حق مسلم افراد است که
در جستجوی اطلاعات باشند.

شما چه فکر می کنید؟

پایان

تشکر از توجه تان!

موفق باشید.